

Dr. Suat ÇALIŞKAN

Mustafa ATAR
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir

7394 SAYILI YASA İLE GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER IŞİĞINDA

**VERGİ SUÇLARI
SORUŞTURMA USULÜ
VE
ETKİN PİŞMANLIK**

İÇİNDEKİLER

1. VERGİ SUÇLARINA İLİŞKİN KAVRAMLAR.....	19
1.1. Vergi Ödevi	19
1.2. Vergi.....	20
1.3. Mükellef	20
1.4. Vergi Sorumlusu.....	21
1.5. Mirasçıların Sorumluluğu.....	21
1.6. Kanuni Temsilci	22
1.7. Matrah	25
1.8. Tarh	25
1.9. Tahakkuk	26
1.10. Mücbir Sebep	27
1.10.1. Mücbir Sebeplerle Gecikme	28
1.11. Vergiyi Doğuran Olay	30
1.12. Hesap Dönemi (takvim yılı)	31
1.13. Vergilendirme Dönemi.....	32
1.14. Süreler ve Mali Tatil.....	32
1.14.1. Kanuni ve idari süreler	32
1.14.2. Mücbir sebep halinde sürenin uzaması.....	33
1.14.3. Ölüm halinde sürenin uzaması	33
1.14.4. Mühlet verme	33
1.14.5. Sürelerin hesaplanması.....	34
1.15. Tebligat.....	35
1.15.1. Tebliğ Esasları.....	35
1.15.2. Tebliğ yapılacak kimseler	36
1.15.3. Posta ile Tebliğ Usulü	39
1.15.4. İlan Yoluyla Tebliğ Usulü	43
1.15.5. Memur Vasıtasiyla Tebliğ	46

1.15.6. Elektronik Ortamda Tebliğ	46
1.15.7. Hatalı Tebliğler.....	47
1.15.8. Tebliğ Yerine Geçen Muameleler	47
1.16. Vergi İncelemesi (VUK m. 134- 137)	48
1.16.1. Genel Açıklamalar.....	48
1.16.2. İncelemenin Amacı.....	49
1.16.3. İncelemeye Yetkili Olanlar.....	49
1.16.4. Hüviyet İbrazı.....	50
1.16.5. İncelemeye Tabi Olanlar	50
1.16.6. İnceleme Zamanı	50
1.16.7. İncelemenin Yapılacağı Yer	51
1.16.8. İncelemede Uyulacak Esaslar.....	52
1.16.9. İnceleme Tutanakları	55
1.17. Arama ve Aramalı İnceleme (Madde 142)	55
1.18. Vergi İnceleme Raporu.....	56
1.19. Vergi Tekniği Raporu.....	56
1.20. Vergi Suçu Raporu	57
1.21. BA ve BS Formları	57
2. BELGE DÜZENİ VE MÜKELLEFLERİN ÖDEVLERİ	57
2.1. Belgeler	58
3. ARAMA	59
3.1. Arama Yapılabilecek Haller.....	59
3.2. Aramada Bulunan Defter ve Vesikalar	60
3.3. İncelemede Usul.....	61
3.4. İncelemenin Bitmesi ve Hukuka Aykırı Deliller.....	62
3.5. Kayıtların yeniden işlenmesi	63
3.6. Genel hükümlerin uygulanması	64
3.7. Vergi Hukukunda Hukuka Aykırı Arama ve Hukuka Aykırı Deliller.....	64
4. VERGİ SUÇLARINDA SORUŞTURMA VE YARGILAMA YÖNTEMİ	66
4.1. Görevli Mahkeme.....	66

4.2. Dosyanın Savcılığa Gönderilmesi.....	66
4.3. İhtisas Mahkemelerinin Kurulması	67
4.4. Takvim Yılları ve Zincirleme Suç İlişkisi.....	69
5. MÜTALAA.....	70
5.1. Genel Açıklamalar	70
5.2. Dava Şartı Olarak Mütalaanın Vergi Suçlarına Etkisi	74
5.2.1. Durma Kararı Verilebilecek Haller.....	75
5.2.2. Rapor değerlendirme komisyonunun mütalaası.....	75
5.2.3. Mütalaanın Farklı Suça İlişkin Olması	77
5.2.4. Mütalaaa ve Vergi Suçu Raporuna Aykırı Olarak Kamu Davası Açılması.....	78
5.2.5. Farklı Yıllara İlişkin Vergi Suçları Nedeniyle Dava Açılmış Olması	79
5.2.6. İddianamede Yazılan Suçun Niteliğinin Değişmesi Halinde.....	80
5.2.7. Mütalaanın Verilmeyeceğinin Anlaşılması.....	81
5.2.8. Aynı İddianamede Yer Alan Sanığın Biri Hakkında Mütalaaa Olmasına Karşın Diğer Sanık Hakkında Mütalaanın Bulunmaması	82
5.2.9. Mütalaaa Verilmeyeceğinin Bildirilmesi.....	82
5.2.10. Mütalaaya Konu Fiilin, Başka Bir Kişi Tarafından Veya Başka Bir Kişiyle Birlikte Gerçekleştirildiğinin Ortaya Çıkması	85
6. SORUŞTURMA YÖNTEMİ	85
7. İDDİANAMENİN KAPSAMI.....	87
8. VERGİ SUÇLARINDA FAİL	90
8.1. Mükellef ve Vergi Sorumlusu	91
8.2. Gerçek Kişilerde Sorumluluk	91
8.3. Tüzel kişiler	92
8.3.1. Vakıflar	92
8.3.2. Kooperatifler	93
8.3.3. Adı ortaklık	93

8.3.4. Kollektif Şirketler	95
8.3.5. Komandit Şirket	95
8.3.6. Anonim Şirketler.....	96
8.3.7. Limited Şirketler	96
8.3.8. Tüzel Kişi Mükelleflerin Kamu Alacaklarından Dolayı Sorumluluğu.....	96
8.4. Küçükler ve Akıl Hastaları.....	98
8.5. Ölen Mükelleften Kalan Defter ve Belgeleri Tutma/İbraz Yükümlülüğü.....	98
8.6. Mali Müşavirler.....	99
9. VERGİ SUÇLARINDA SUÇ TARİHLERİ	101
9.1. Hileli ve Sahte İşlemler Açısından Suç Tarihleri.....	101
9.2. Sahte Belge Kullanma veya Muhteviyatı İtibarıyla Yanlıltıcı Belge Kullanan Suçlarında Suç Tarihleri.....	102
9.2.1. Gelir Vergisinde Kullanılmış Olması Halinde	102
9.2.2. Kurumlar Vergisinde Kullanılmış Olması Halinde.....	102
9.2.3. Katma Değer Vergisinde Kullanılmış Olması Halinde.....	102
9.2.4. Sabotaj Gelir Vergisinde Kullanılmış Olması Halinde	103
9.2.5. Suç Tarihi İle İlgili Diğer Kurallar.....	103
10. ZAMANAŞIMI.....	103
10.1. 7394 Sayılı Yasa Öncesi.....	103
10.2. 7394 Sayılı Kanun Sonrası	104
11. HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI	105
12. MÜSADERE	106
13. VERGİ SUÇLARININ CEZALARI VE CEZALARDA DEĞİŞİKLİK	106
13.1. 7394 Sayılı Yasa Öncesi.....	106
13.2. 7394 Sayılı Yasa Sonrası	110
14. CEZA SORUMLULUĞU	110
15. PİŞMANLIK	112
16. UZLAŞMA.....	114
17. MENFAATİ BULUNMADAN SUÇA İŞTİRAK	115

18. VERGİ SUÇLARI	115
19. DEFTER VE KAYITLarda HESAP VE MUHASEBE HİLELERİ YAPMAK	116
19.1. Muhasebe Hilesi Kavramı	117
19.2. Suçun Konusu.....	120
19.3. Eylem.....	120
19.3.1. İşlemin Başka Türlü Gösterilmesi	120
19.3.2. Eksik Kayıt	122
19.3.3. Sahte Belge Düzenleme veya Kullanma	122
19.4. Fail.....	123
19.5. Manevi Unsur	123
19.6. Teşebbüs	123
19.7. Zincirleme suç hükümleri.....	123
19.7.1. 7394 Sayılı Yasa Öncesi	123
19.7.2. 7394 Sayılı Yasa Sonrası	124
19.8. Suç tarihi.....	125
20. GERÇEK OLmayan VEYA KAYDA KONU İŞLEMLERLE İLGİSİ BULUNMAYAN KİŞİLER ADINA HESAP AÇMAK	125
20.1. Suçun konusu.....	125
20.2. Fiil	125
20.3. Fail.....	126
20.4. Manevi Unsur	126
20.5. Teşebbüs	126
20.6. Zincirleme suç hükümleri.....	126
20.7. İçtima.....	127
20.8. Suç Tarihi	127
21. DEFTERLERE KAYDI GEREKEN HESAP VE İŞLEMLERİ VERGİ MATRAHININ AZALMASI SONUCUNU DOĞURACAK ŞEKİLDE TAMAMEN VEYA KISMEN BAŞKA DEFTER, BELGE VEYA DİĞER KAYIT ORTAMLARINA KAYDETMEK.....	127
21.1. Suçun konusu.....	128

21.2. Fiil.....	128
21.3. Fail.....	129
21.4. Manevi Unsur	129
21.5. Teşebbüs	129
21.6. Zincirleme suç hükümleri.....	129
21.7. Suç Tarihi	130
22. DEFTER, KAYIT VE BELGELERİ TAHİRİ ETMEK	130
22.1. Suçun konusu.....	131
22.2. Fiil.....	131
22.3. Fail.....	131
22.4. Manevi Unsur	132
22.5. Teşebbüs	132
22.6. Zincirleme Suç Hükümleri	132
22.6.1. Sonradan Alt ve Üst Nüshaldan Birinin Değiştirilmesi.....	133
22.6.2. Eylemin Tek Olması ve Birden Fazla İhlalin Geçekleşmesi	134
22.6.3. Eylemin birden fazla olması	134
23. DEFTER, KAYIT VE BELGELERİ GİZLEMEK	135
23.1. İncelemenin yapılacağı yer	135
23.2. Defter ve vesikaları muhafaza	136
23.3. Defter ve belgelerle diğer kayıtların ibraz mecburiyeti	137
23.4. Yargılama Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	138
23.5. Suçun konusu.....	142
23.6. Fiil.....	143
23.7. Fail.....	143
23.8. Manevi Unsur	143
23.9. Teşebbüs	143
23.10. Suçun Varlığı İçin Aranan Unsurlar	144
24. MUHTEVİYATI İTİBARIYLA YANILTICI BELGE DÜZENLEMEK VE KULLANMAK.....	146
24.1. Yanıltıcı belge.....	146

24.2. Muhteviyatı İtibarıyla Yanlıtıcı Belge.....	146
24.3. Suçun Konusu.....	148
24.4. Fiil	149
24.5. Fail.....	151
24.6. Manevi Unsur	151
24.7. Teşebbüs	151
24.8. Zincirleme suç hükümleri.....	151
24.8.1. 7394 Sayılı Yasa Öncesi	151
24.8.2. 7394 Sayılı Yasa Sonrası	153
24.9. Suç Tarihi	153
25. DEFTER, KAYIT VE BELGELERİ YOK ETMEK VEYA DEFTER SAHİFELERİNİ YOK EDEREK YERİNE BAŞKA YAPRAKLAR KOYMAK VEYA HİÇ YAPRAK KOYMAMAK	154
25.1. Suçun konusu.....	154
25.2. Fiil	154
25.3. Fail.....	155
25.4. Manevi Unsur	155
25.5. Teşebbüs	156
26. BELGELERİN ASIL VEYA SURETLERİNİ TAMAMEN VEYA KISMEN SAHTE OLARAK DÜZENLEMEK ve KULLANMAK	156
26.1. Sahte Belge.....	157
26.2. Kullanma Kavramı	158
26.3. Suçun Konusu.....	159
26.3.1. Düzenleme ve Kullanma Suçlarının Konusu Olabilecek Belgeler.....	159
26.4. Fiil	160
26.5. Fail.....	163
26.6. Manevi Unsur	163
26.7. Teşebbüs	163

26.8. Zincirleme suç	164
26.8.1. 7394 Sayılı Yasa Öncesi	164
26.8.2. 7394 Sayılı Yasa Sonrası	164
26.9. İctima	164
26.10. Suç Tarihi	165
27. MALİYE BAKANLIĞI İLE ANLAŞMASI OLMADIĞI HALDE BELGE BASMAK VEYA BU BELGELERİ BİLEREK KULLANMAK (VUK m. 359/C)	166
27.1. Suçun Konusu.....	167
27.2. Fiil.....	167
27.3. Fail.....	167
27.4. Manevi Unsur	168
28. ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ MÜHRÜNÜ KALDIRMA, DONANIM VEYA YAZILIMINI DEĞİŞTİRME VE DENETİM SİSTEMLERİNE MÜDAHALE ETME (VUK M. 359/Ç)	169
29. VERGİ MAHREMİYETİNİ İHLAL SUÇU (VUK m. 362)	171
30. MÜKELLEFLERİN ÖZEL İŞLERİNİ YAPMAK (VUK m. 363)	172
31. MUHTAR VE İHTİYAR HEYETİNİN EKİM SAYIM BEYANI İLE İLGİLİ GÖREV SUÇU (VUK m. 246/2).....	173
32. VERGİ SUÇLARINDA DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE İSPAT	174
32.1. Araştırma Konusu Yapılacak Hususlar.....	174
32.2. Paravan şirketlere yönelik incelemeler	177
32.3. Karşıt İncelemeler.....	182
33. GİZLEME VE İBRAZ ETMEME EYLEMİNDE DİKKATE ALINMASI GEREKEN HUSUSLAR.....	184
33.1. İstenen defter ve belgelerin varlığının noter tasdiki veya sair suretle sabit olması zorunluluğu	184
33.2. İş Yerinin Faal Olup Olmadığı ve İstisnaların Uygulanıp Uygulanmayacağıın Araştırılması Zorunluluğu	184

33.3. İş Yeri Dışında İnceleme Yapılmasına İlişkin Bir Tespit Olup Olmadığının Araştırılması Zorunluluğu	185
33.4. Defter ve Belgelerin Çalıldığı Yönündeki Savunmalar.....	186
33.5. İbraz Zorunluluğunun Mükellefe Ait Olması.....	188
33.6. Sanığın Yargılama Sırasında Dahi Defter ve Belgeleri İbraz Etmemesi.....	188
33.7. Muhasebecinin Yeterli Dikkat ve Özeni Göstermemesi	188
33.8. Aynı Yazı İle Birden Fazla Takvim Yılına Ait Defter ve Belgelerin İncelenmek Üzere İbrazının İstenmesi.....	188
33.9. Defter ve Belgelerin Bir Kısımının İbrazi	189
33.10. Defter ve Belgeler Vergi İncelemesi Amacıyla İstenme Zorunluluğu.....	189
33.11. Defter ve Belgelerin Sonradan Mahkemeye İbraz Edilmesi.....	190
33.12. Usulsüz Tebligat.....	190
33.13. İbraz Etmeme Eyleminde Bilirkişi İncelemesine İhtiyaç Duyulmaması.....	191
33.14. Mali Tatil ve Tatil Günlerinde İbraz Süresi.....	191
33.15. Defter ve Belge İbraz Etmeme Suçlarında HAGB	191
34. SAHTE FATURA DÜZENLEME EYLEMLERİNDE ARAŞTIRILMASI GEREKEN UNSURLAR.....	192
35. SAHTE FATURA KULLANMA EYLEMLERİNDE ARAŞTIRILMASI GEREKEN UNSURLAR.....	194
36. VERGİ SUÇLARINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	194
36.1. Gelir İdaresi -Grup Başkanlığının Davadan Haberdar Edilme Zorunluluğu.....	194
36.2. Sahte Fatura Düzenleme ve Kullanma Suçlarının Ayrı Suçlar Olması	195
36.3. Her Takvim Yılında İşlenen Sahte Fatura Düzenleme Eylemlerinin Ayrı ve Bağımsız Suçlardan Olup Olmadığı Sorunu	195
36.3.1. 7394 Sayılı Yasa Öncesi	195
36.3.2. 7394 Sayılı Yasa Sonrası	196

36.4. Her Takvim Yılında İşlenen Sahte Fatura Kullanma Eylemlerinin Ayrı ve Bağımsız Suçlardan Olması.....	196
36.4.1. 7394 Sayılı Yasa Öncesi	196
36.4.2. 7394 Sayılı Yasa Sonrası	197
36.5. Sanığın Aynı Takvim Yılında Farklı Farklı Mükelleflerden Temin Ettiği Sahte Faturaları Kullanması.....	197
36.6. Her Mükellef Bakımından, “Sahte Fatura Düzenlemek”, “Sahte Fatura Kullanmak” ve “Muhteviyatı İtibariyle Sahte Fatura Düzenlemek” Suçları.....	198
36.7. İmza ve Yazıların Sanığa Ait Olup Olmadığı Konusunda Bilirkişi İncelemesi Yaptırılması.....	198
36.8. Faturalardaki Yazı ve İmzaların Sanığa Ait Olmadığının Anlaşılması Halinde Yapılacak Araştırma İşlemleri	199
36.9. Faturaların Gerçek Alım-Satım Karşılığı Olup Olmadığının Belirlenmesi İçin Yapılacak Araştırma İşlemleri	200
36.10. İddianame İle Mütalaanın Uyumlu Olması	200
36.11. Belgelerin Öngörülen Zorunlu Bilgileri Taşımaması	202
36.12. İddianame Dışına Çıkılarak Karar Verilememesi.....	203
36.13. Kısa Karar İle Gerekçeli Kararın Uyumlu Olması Zorunluluğu	204
36.14. Şirketi Temsile Yetkili Olmayan Kişilerin Suça Nasıl İştirak Ettiğinin Araştırılması ve Gerekçede Belirtilmesi Zorunluluğu	204
36.15. Şirketin Komisyon Karşılığı Sahte Fatura Ticareti Yapmak Amacıyla Kurulduğunu İşaret Eden Hususlar.....	206
36.16. Hangi Takvim Yıllarından Hüküm Kurulduğunun Belirtilmesi Zorunluluğu	207
36.17. Kullanma Suçunda Belgenin Vergisel İşlemlerde Kullanılması Zorunluluğu.....	207
36.18. Sahte Müstahsil Makbuzu Düzenlemek Eylemi.....	208
36.19. Vergi Suçlarında Genel Hükümlere Göre Yapılan Arama İşlemi	208

36.20. Vergi Suçlarında Hukuka Aykırı Yöntemlerle Elde Edilen Delillerin Durumu	208
36.21. Vergi Suçlarında Aramanın Vergi İnceleme Elemanlarına Yapılması Zorunluluğu.....	209
36.22. Failin Yabancı Ülkede Bulunması ve Vergi Suçunu Yabancı Ülkede İşlemesi	210
36.23. Sahte Fatura Düzenleme Suçunda Mükellef Olma Zorunluluğunun Olmaması ve İştirak Hükümleri	210
36.24. Sahte Fatura Kullanma Suçunun Mükellef Tarafından İşlenebilmesi.....	210
36.25. Sanıklar Arasında Menfaat Çatışması ve Ayrı Ayrı Müdafiî Görevlendirilmesi Zorunluluğu	211
36.26. Her Sanık ve Fiil İçin Ayrı Mütalaa Verilme Zorunluluğu	211
36.27. Kullanma Suçunda Suç Tarihi.....	212
36.28. Sahte Faturayı Özel Gider İndiriminden Faydalananın İçin Kurumuna Sunmak.....	212
36.29. İncelenmek Üzere İstenen Defter ve Belgelerin Varlığının Sabit Olması Zorunluluğu	213
36.30. Defter ve Belgelerinin Başkasının Aracında İken Çalındığı İddiası	213
36.31. İbraz Yükümlülüğünün Yasal Defter ve Belgeler Açısından Geçerli Olması.....	213
36.32. Defter ve Belgelerin Varlığına Dair Bulguların Araştırılması	214
36.33. Hesapların İncelenmesi Aynı Yazılı Talep Edilebilecek İken Birbirine Yakın İki Ayrı Tarihli Yazıyla İstenmesi.....	214
36.34. İşyerinin Kapatılmış Olması Halinde İşyerinde Vergi İncelemesi.....	215
36.35. Mükellefiyetin Terk Edilmesi.....	216
36.36. İşyeri Olmayan Sanığa İkametinde Yapılan Tebligatin Geçerliliği.....	216
36.37. İşyerinin Faal Olması Durumunda İncelemenin İşyerinde Yapılması Zorunluluğu.....	218

36.38. Tebligatlar Yöntemine Uygun Olmaması Halinde Suçun Unsurlarının Oluşmaması	218
36.39. Sanığın Yargılama Sırasında Dahi Defter ve Belgeleri İbraz Etmemesi	219
36.40. İbraz Etmeme Suçunda Noter Tasdiki Olması ve Defter, Belge ve Faturaların Varlığının Sabit Olması Zorunluluğu	219
36.41. Sahte Fatura Düzenlemek Suçunda Sanığın Savunmasının Araştırılması Zorunluluğu.....	220
36.42. Temsil Yetkisi Olmayan Ortağın Şirket Müdürinin Sahte Fatura Düzenleme Suçuna Nasıl İştirak Ettiğinin Açıklanması Zorunluluğu	221
36.43. Şirketin Komisyon Karşılığı Sahte Fatura Ticareti Yapmak Amacıyla Kurulduğunu Gösteren Hususlar	221
36.44. Faile Faturaları Kimden Aldığının Sorulması ve Gerekirse Faturalardaki İmza ve Yazı İncelemesi Yaptırılması Zorunluluğu	222
36.45. Faturaların Gerçek Alım-Satım Karşılığı Olup Olmadığının Belirlenmesi Zorunluluğu.....	222
36.46. Her Takvim Yılında İşlenen Sahte Fatura Kullanmak Eylemleri	224
36.46.1. 7394 Sayılı Yasa Öncesi	224
36.46.2. 7394 Sayılı Yasa Sonrası	224
36.47. Fatura İle Belgeler Üzerindeki İmza ve Yazıların da Sanığa Ait Olup Olmadığı Konusunda Bilirkişi İncelemesi Yaptırılması	225
36.48. Mütalaa ve İddianame Birbirine Uyumlu Olması Zorunluluğu	226
36.49. İddianame Dışına Çıkılarak Karar Verilmesinin Mümkin Olmaması	227
36.50. Mütalaya Aykırı İddianame ve İddianameye Aykırı Karar	228
36.51. Hüküm İle Gerekçeli Kararın Uyumlu Olması Zorunluluğu	228

36.52. Şirketin Komisyon Karşılığı Sahte Fatura Ticareti Yapmak Maksadıyla Kurulduğunu Gösteren Hususlar	229
36.53. Sahte Fatura Kullanma Suçunda Düzenleyicilerinin Araştırılmasının Her Zaman Zorunlu Olmaması.....	229
36.54. Sahte Fatura Kullanmak Suçunda Yapılması Gereken Araştırma İşlemleri.....	230
36.55. Şirketlere Ait Ödeme Kaydedici Cihaz Fişlerini Sahte Düzenleyerek Özel Gider İndiriminde Kullanmak İsteyen Kişi'lere Komisyon Karşılığında Satmak.....	231
36.56. Vergi Matrahını Azaltacak Şekilde İkiz Kayıt Tutma Suçu	231
37. 7394 SAYILI KANUN AÇISINDAN VERGİ SUÇLARINDA ETKİN PİŞMANLIK HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASI	232
37.1. Etkin Pişmanlık Hükümlerinin Uygulanma Koşulları.....	232
37.1.1. Ödenmesi Gereken Kalemler	232
37.1.2. Yargı Yoluna Başvurmama ve Başvurulmuşsa Vazgeçme Koşulu	233
37.1.3. Mütalaa Verilmesi Şartının Aranmayacağı Durumlar	233
37.2. İnfaz Aşamasındaki Dosyalar Bakımından Etkin Pişmanlık Hükümlerinin Uygulanması	234
37.3. Soruşturma ve Kovuşturma Evresinde Bulunan Dosyalar	234
37.4. Temyiz veya İstinaf Kanun Yolu İncelemesinde Bulunan Dosyalar.....	235
37.5. Zincirleme Suça İlişkin Koşulların Belirlenmesi	235